יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' • בנשיאות מורנו ורבנו הרה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיב הקהילה

דער כלעטל אויף אידיש

פרשת
וישלח
י"ח כסלו
תשפ"ז

ריד
שנה ה'

טיב המערכת

קָטֹנְתִּי מִכֹּל הַחֲסָדִים

עס איז געווען א יונגערמאן וואס האט זיך זייער געמוטשעט מיט פרנסה, און מן השמים האט מען זיך מרחם געווען אויף אים און אים געשיקט אן עושר וואס האט באשלאסן אים צו שטיצן, און יעדן חודש האט אים דער עושר געשיקט א קאנווערט [ענוועלאפ/'מעטפה'] מיט א שיינע סומע געלט.

דער יונגערמאן איז געווען פול מיט דאנקבארקייט צום עושר וועלכער האט אים ארויסגעצויגן פון עגנשאפט, און יעדער חודש ווען די געלט איז אנגעקומען האט ער געקלינגען דער עושר אים צו דאנקען. אין אנהייב פלעגט ער אים קלינגען מיט גרויס לויב און דאנק פארן זיין אזוי גוט צו אים און אים העלפן, אבער מיט די צייט האט ער זיך צוגעוואוינט צו די שטיצע, פלעגן די טעלעפאן געשפרעכן ווערן שוואכער און שוואכער, און ער פלעגט קוים קלינגען און מורמלען עטליכע דאנק ווערטער, ביז ער האט אינגאנצן אויפגעהערט צו קלינגען.

אין אנהייב האט דער עושר געמיינט אז מעגליך איז עס א צופאל, אבער ווען ער האט געזען אז עס חזר'ט זיך איבער און דער יונגערמאן קלינגט אים נישט זיך צו באדאנקען, האט ער באשלאסן אז ער וועט אים אליין קלינגען צו זען וואס עס איז געשען.

ווען דער יונגערמאן האט באקומען דעם טעלעפאן רוף פונעם עושר, האט ער אנגעהויבן ווען דער יונגערמאן האט באקומען דעם טעלעפאן רוף פונעם עושר, האט ער אנגעהויבן צו שטאלפערן... ניין, פשוט, אפשר... האט אים דער עושר געפרעגט: איז מעגליך אז די סומע וואס איך שיק דיר איז נישט גענוג? האט דער יונגערמאן געענטפערט, אז עס איז טאקע ריכטיג, די משפחה איז ב"ה געוואקסן און די הוצאות זענען אויך גרעסער, און ער וועט זיך זייער פרייען אויב דער עושר וועט אים קענען שיקן מער געלט.

נאך אינעם זעלבן חודש האט זיך דער יונגערמאן געזען צו זיין גרויס פרייד אז דער עושר האט צוגעלייגט א שיינע סומע צו די געווענליכע שטיצע. ווי נאר די געלט איז אנגעקומען ביי אים אינדערהיים, האט זיך דער טעלעפאן צוקלינגען ביים עושר אינדערהיים. דאס איז ווי פארשטענדליך געווען דער יונגערמאן: איך וויל אייך באדאנקען פאר די ספעציעלע געלט וואס איר האט צוגעלייגט. האט דער עושר געפרעגט פארוואונדערט: דו דאנקסט מיר פארן צולייגן נאך געלט, אבער פאר די אנדערע געלט דאנקסטו מיר נישט? האט אים דער יונגערמאן געענטפערט: דו ווייסט דאך... די באשטימטע סומע איז דאך שוין א קביעות'דיגע זאך, און דאס איז שוין זעלבסטפארשטענדליך, אבער איך דאנק דיר פארן צוגעבן נאך געלט...

ווען יעקב אבינו האט געהערט אז עשו קומט מיט פיר הונדערט מענטשן אנטקעגן אים, איז ער מתפלל צום אויבערשטן, און ער זאגט 'קָטֹנְתִּי מִכֹּל הַחֲסָדִים... אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת עַבְדֶּךָ', אויף וואס דאנקט ער? אויף זאכן וואס לכאורה זעען אויס פשוט, 'כִּי בְמַקְלִי עָבַרְתִּי אֶת הַיַּרְדֵּן', ווען איך בין געגאנגען בין איך געווען אליין, 'וְעַתָּה הָיִיתִי לִשְׁנֵי מַחֲנוֹת', אט האב איך באקומען אזא גרויס און שיינע משפחה, און כאטש ער האט געארבעט שוער פאר די פרויען און פאר זיין פארמעגן און ער האט זיך געדארפט פארמעסטן מיט לבן און מיט זיינע שווינדלערייען, פונדעסטוועגן האט ער פארשטאנען אז אויף אלעס דארף ער דאנקען דעם אויבערשטן.

מַעֲשֵׂי אֲבוֹתֵינוּ יָאִירוּ דַּרְכֵּנוּ, אז אויב עס מאכט זיך אמאל ביי א מענטש עפעס א שווערקייט, זאל ער זיך נישט אפרעדן און ארומגיין מיט אן אראפגעלאזטע נאז, נאר אדרבה, לאמיר זיך דערמאנען אז דער אויבערשטער קומט אונז גארנישט, ער איז אונז גארנישט שולדיג, און אלעס וואס א מענטש האט באקומען ביז יעצט איז דאך א מַתְּנַת חִנָּם, און איידער מען בעט נאך, זאל מען געדענקען צו דאנקען, אויך אויף דאס וואס זעט אויס זעלבסטפארשטענדליך.

טיב הפרשה

ואחר נגש יוסף ורחל וישתחוו

די גרויסע זכות פון שמירת עינים

אין די וואכענדיגע פרשה לערנען מיר איבער די באגעגעניש פון יעקב אבינו מיט עשו.

אין אנהייב פון די פרשה לערנען מיר איבער די אנגעצויגנקייט וואס עס האט געהערשט אין די לופטן איידער די באגעגעניש איז צושטאנד געקומען, און אויך ווי אזוי עס האט זיך געענדיגט און ווי אזוי יעקב אבינו איז ניצול געווארן פון עשו.

אין די פרשה ווערט אויך דערציילט ווי אזוי יעקב אבינו האט אויך געצייגט זיין משפחה פאר עשו.

די תוה"ק דערציילט אונז אז ווען עס איז געקומען צו שטעלן רחל אמנו פאר עשו, האט זיך יוסף הצדיק אוועקגעשטעלט פאר זיין מאמע און איר פארשטעלט.

רש"י אויפ'ן ארט שמועסט אויס, אז דער טעם פון יוסף הצדיק פארוואס ער האט זיך געשטעלט פריער איז געווען ווייל יוסף הצדיק האט געוואוסט אז זיין מאמע איז א יפת תואר, און ער האט מורא געהאט אז דער רשע וועט תולה עין זיין אין איר.

עס צו פארמיידן האט זיך יוסף הצדיק געשטעלט פאר רחל און איר פארשטעלט, אז עשו זאל איר נישט קענען זען געהעריג.

רש"י אויפ'ן ארט פירט אויס אז יוסף הצדיק האט באקומען שכר פאר זיין שריט, און די ברכה איז געווען אז ער האט זוכה געווען צו די ברכה פון 'עלי עין'.

ווען מען איז זיך מתבונן אין די שריט פון יוסף הצדיק זעט מען, אז די שכר וואס ער האט באקומען איז געווען אז ער האט מונע געווען פון עשו הרשע צו קוקן א ראיה אסורה.

אויבנאויף קוקט עס אויס ווי א קלייניגקייט, מיר ווייסן דאך אז עשו הרשע איז נישט געווען קיין גרויסער ירא שמים און האט נישט פארמאגט קיין שמירת עינים, און דורך די שריט פון יוסף הצדיק האט עשו הרשע געהאט איין ראיה אסורה ווייניגער אין זיין לעבן, אבער דאך איז ער געווארן באלוינט פאר דעם, ווייל אויך אזא זאך, ווי מונע זיין פון אזא רשע ווי עשו, איין ראיה אסורה, האט א שטארקע חשיבות אין הימל און עס ווערט גערעכענט.

די מעשה איז א געוואלדיגער לימוד פאר אונז. עס לערנט אונז אויס א פרק אין שמירת עינים. דער מענטש איז איבערגעצייגט אז נאר ביי איינער וואס האט ריינע און אפגעהיטענע אויגן איז דא א חשיבות פון זיך איינהאלטן צו קוקן אויף ראיות אסורות, אבער ביי איינער וואס איז שוין סיי ווי סיי א פארפאלענער און זיינע אויגן זענען סיי ווי סיי פארשמירט, איז נישט דא קיין חשיבות פון זיך היטן די אויגן, בפרט ווען מען רעדט פון אן איין איינצעלער ראיה, אבער פון די געשעעניש לערנט מען ארויס אז יעדע ראיה איז חשוב, אז אויך אן איינצעלע ראיה ציילט מען אין הימל.

נישט נאר האט עס א חשיבות, נאר מען געבט פאר איר שכר אפילו אויב ער איז נכשל געווארן נאכדעם און פארדעם מיט אנדערע ראיות, אבער די איינצעלע פאל ווען ער האט זיך איינגעהאלטן האט א חשיבות און מען באקומט שכר פאר איר.

דער מענטשליכער נאטור איז צו שעצן שלימות, א גאנצער זאך.

מען קען הערן שמועס'ן און דרשות
פון מורנו ורבנו שליט"א – אין א עקסטערע נומער
אידיש: 073-2951321 לשה"ק: 073-2951320

יו"ר הועדה הרוחנית: הרב יעקב רבינוביץ | עורך: ש. גולדשטיין

מען קוקט אן שמירת עינים ווי א שלימות'דיגע זאך. אויב איך היט זיך אייביג בין איך ווערד אבער אויך בין נישט קיין היטער איז נישט דא קיין טעם אין זיך היטן פון איין ראיה, אבער דא איז דא די דעת תורה און די דעת תורה איז יעדער קלייניגקייט, יעדער איינמאליגער אפהאלטענישׁ, איז מורא'דיג חשוב אין הימל.

פון די מידה טובה ביי שמירת עינים זעט מען אויך די פארקערטע, ווי שעדליך עס איז איין ראיה און ווי ווייט עס גייט איר כח. מען זעט עס איז אין די תורה וועו די תוה"ק דערציילט אונז די געשעענישׁ וועו אברהם אבינו איז אראפגעקומען קיין מצרים און מורא געהאט אז די מצרים וועלן זיך פארלייגן אויף שרה אמנו. וועו מען איז מדייק דער לשון הכתוב [בראשית יב, יב] שטייט אין די תורה הק' והרגו אותי ואותך יחיו.

אברהם אבינו שמועסט אויס די פראבלעמאטישקייט פון די מצרים. ער רעדט אז מען וועט אים אומברענגען, און ער באטאנט אז דאס אליין איז נישט גענוג א סיבה זיך צו זארגן, נאר די גרעסערע זארג איז דער 'ואותך יחיו', אז שרה אמנו וועט בלייבן לעבן און מען וועט איר מטמא זיין חלילה.

אברהם אבינו האט חושש געווען פאר די קדושה פון שרה אמנו און זיך געזארגט.

דער נושא פון קדושה בכללות און פון שמירת עינים בפרט, איז היינטיגע צייטן שווער איינצוהאלטן. אויסער וואס עס איז דא ראיות אסורות אין די גאסן, האט דער יצר הרע ממציא געווען פרישע וועגן ווי אזוי מטמא צו זיין אידן, און דאס איז מיט די טעכנעלאגישע כלים, און וועגן דעם פאדערט זיך היינטיגע צייטן א זהירות יתירה אין דער נושא מער ווי אמאל.

אין די היינטיגע וועלט קען מען אמאל מיט'ן דרוקן איין אומריכטיגער קנעפל אנקומען זייער נידריג, און עס צו פארמיידן מוז מען מאכן אסאך גדרים וסייגים. א איד דארף וויסן אז עס איז זיין קדושה, אבער עס איז אויך די קדושה פון די קינדער און פון זיינע דורות. אז די שטוב איז אפגעהיטן וועלן זיינע דורות זיין אפגעהיטן, און וועו מען רעדט פון די שטוב דארף די שמירה יתירה זיין אפילו אויף קלייניגקייטן, אויך פון זאכן וואס מען מיינט אז עס איז נישט געפערליך, אבער במציאות איז די שארן זייער גרויס.

איך האב אמאל געהערט א מעשה נורא, וואס געבט ארויס אביסל ווי שטארק מ'דארף נזהר זיין אין שטוב און ווי גרויס עס קען זיין די חורבן אויב מען היט זיך נישט אפ ריכטיג.

אין ירושלים עיה"ק איז געווען צוויי אידן וואס זענען געוואקסן צוזאמען. ביידע האבן געלערנט אין די זעלבע חדר, געדאוועט אין די זעלבע שול, איינער האט זוכה געווען צו האבן חשוב'ע קינדער, און די קינדער פונעם צווייטן זענען ליידער קאליע געווארן.

לימים וועו דער איד איז געווארן אלט האט ער געפרעגט פאר זיין חבר: ווי אזוי קען דאס זיין אז דו האסט אזעלכע פיינע קינדער, און איך בין געבליבן מיט אזעלכע קינדער...

זיי האבן גערעדט און גע'חקרנ'ט, און ענדע זענען זיי אנגעקומען צו א שרעקעדיגע מסקנא.

דער שטייגער אין יענע יארן איז געווען, אז דער פיש פארקויפער פלעגט פארקויפן פיש איינגעפאקט אין צייטונג פאפיר. קיין גרויסע פישן אין ירושלים איז נישט געווען, די איינציגסטע פישל וואס מען האט געהאט איז געווען פעטע הערינג פישלער.

די צייטונג פאפיר איז געווען א זאמלונג פון אלע ערליי צייטונגען, צווישן זיי אומריינע צייטונגען מיט אומריינע בילדער און שרייבעריי.

אינדערצייט וואס דער וואס האט געהאט גוטע קינדער האט אפגעקראצט די פיש פון די צייטונג בלעטער און איז ליבערשט אריינגעקומען אין שטוב מיט פעטע און פארשמירטע הענט - אויס מורא אז אפשר וועלן די קינדער זען עפעס וואס זיי דארפן נישט - האט דער צווייטער זיך פארלאזט אז עס איז נישט אזוי געפערליך און מען קען אריינקומען אזוי אין שטוב.

די תוצאה איז ליידער געווען ביטער, אינדערצייט וואס איינער האט זוכה געווען צו גוטע קינדער, האט דער צווייטער זיך געמוטשעט מיט זיי.

די מעשה איז א טיפער מוסר השכל ווי שטארק מען דארף זיין זהיר און מחמיר זיין וועו עס קומט צו חינוך הבנים והבנות, אז אויך די מינדעסטע זאך האט א השפעה, און וועגן דעם דארף מען מאכן א גדר נאך גדר מונע צו זיין אז מען זאל חלילה נישט נכשל ווערן אין קיין שום זאך.

זאל הקב"ה געבן אז מען זאל זוכה זיין זיך צו היטן כדבעי און זוכה זיין צו הייליגע און אפגעהיטענע דורות בקדושה ובטהרה.

טיב המערכת

מעשיות אויף השגחה פרטית
געשדיבן דזדך לייגעדס

פון הימל שיקט מען אויך אויף חתונה מאכן

נאך די חתונה און נאך די יארן וואס איך האב זיך משלים געווען אין כולל, בין איך געגאנגען ארבעטן פאר פרנסה. ברוך ה', אז די ארבעט איז געווען גאנץ כמעשה, אזוי אז איך האב שיין פארדינט און געלעבט במנוחה, האבנדיג צייט פאר אלעס וואס איך דארף ווי קביעות עיתים לתורה, דאוועגען פאמעליך און אויך צייט עוסק צו זיין בגמילות חסד.

די ארבעט איז א סארט ארבעט ווי מען קען פארדינען מער אויב מען ארבעט מער, אבער איך האב זיך נישט געווואלט איבערארייסן און וועגן דעם האב איך געארבעט נארמאל. מיין בני בית פלעגט מיר אייביג זאגן אז כ'וועל נאך איין טאג דארפן חתונה מאכן די קינדער און ווי אזוי וועל איך אויסזען דעמאלטס? אבער איך האב בארואיגט און כסדר ג'חזר'ט די וועדטער פון דער בעל חובת הלבבות, אז א מענטש זאל ארבעטן פאר השתדלות און אויב עס איז אים באשערט א הרחבה וועט עס קומען פון זיך אליין - אן וואס ער זאל זיך דארפן מוטשענען אויף דעם.

בערך א יאר פאר די חתונה בין איך געגאנגען צום דאקטאר. עס איז געווען א לענגערע רייע. זעענדיג אז עס גייט געדויערן לאנג האב איך געפעענט א חומש און אנגעהויבן מעביר סדרה צו זיין די פרשה. וועו עס איז אנגעקומען די צייט וועו איך האב געדארפט אריינגיין צום דאקטאר האב איך דאן געענדיגט מיט א פסוק וואס האט אין זיך דברי ברכה.

האבנדיג די ברכה אויף מיין מויל, בין איך מיט די דברי ברכה אריינגעקומען אין דעם דאקטאר'ס צימער.

דער דאקטאר האט זיך געפרייט צו די דברי ברכה, די אטמאספער איז געווען גינסטיג, אז דער דאקטאר זאגט מיר, אז אפשר וויייס איך איינער וואס קען ברענגען אויף אים א ברכה. אין אנהייב האב איך נישט פארשטאנען וואס ער מיינט מיט דעם און וואו אהין ער צילט מיט איר, אבער דאן האט ער מיר געגעבן צו פארשטיין און דערציילט אז מיט די יארן האט ער מצליח געווען צו ערצייגן א זעלטענע פאטענט וואס לדעתו וועט עס מאכן א טויש אין די וועלט פון די רפואה.

די ערצייגונג איז שוין כמעט פערטיג, אבער עס פעלט זיך אויס אן איינוועסטירער וואס זאל אינווועסטירן אין דעם אז די פאטענט זאל קענען זיין בשלימות. איך האב געמומען זיינע דעטאלן און אים געזאגט אז כ'גיי זיך פארבינדן מיט אים און אים העלפן דערמיט. א שטיק צייט שפעטער האב איך אים פארשאפט א גרויסער אינווועסטירער.

יענער האט ווירקליך אינווועסטירט אין דעם און געלייזט אסאך געלט פון דעם געשעפט, אבער אזוי ווי איך בין געווען דער פארמיטלער בין איך אויך געווארן א טייל פוו די זאך און געלייזט פון דעם א שיינע מטבע.

איך האב געזען בחוש אז וועו עס איז באשערט פאר א איד צו פארדינען, קען ער פשוט אריינגיין צו א דאקטאר פאר א רוטינע אונטערזוכונג און ארויסגיין פון דארט מיט שיינע פארדינסטן.

די וועדטער פון דער בעל חובת הלבבות איז מקויים געווארן, אז וועו עס איז באשערט אז א איד זאל פארדינען געלט, דארף ער נישט הארעווען פאר דעם, נאר עס קומט אים אונטער פון זיך אליין און ער זעט הרחבה הגדולה און ער האט עשירות מופלגה.

(דערציילט דורך דער בעל המעשה: ב.ש.)

די פאראינטרעסירטע צו מיט טיילן מזכה זיין את הרבים מיט מעשיות פון השגחה פרטית זאל שיקן צו ר' שמחה סמואלס אין
פקס: 15326517922

הַיְלָדִים אֲשֶׁר חָנַן אֱלֹקִים אֶת עַבְדְּךָ!

"וַיִּשָּׂא אֶת עֵינָיו, וַיַּרְא אֶת הַנָּשִׁים וְאֶת הַיְלָדִים וַיֹּאמֶר מִי אֵלֶּה לָּךְ, וַיֹּאמֶר הַיְלָדִים אֲשֶׁר חָנַן אֱלֹקִים אֶת עַבְדֶּךָ" (לג, ה).

דערויף איז דא א באוואוסטע קשיא, אז ווי‌באלד עשו האט געפרעגט יעקב, אויך וועגן די פרויען און אויך וועגן די קינדער, "מִי אֵלֶּה לָּךְ", פארוואס ענטפערט אים יעקב נאר אויף די קינדער, זאגנדיג "הַיְלָדִים אֲשֶׁר חָנַן אֱלֹקִים אֶת עַבְדֶּךָ", און ער פארהוילט זיך פון זיין פראגע אויף די פרויען, זע **רמב"ן** און נאך מפרשים.

אויך דער לשון השאלה, "מִי אֵלֶּה לָּךְ" איז אומקלאר. פאר **רש"י** איז דאס אויך שווער געווען, און דערי‌ביר געבט ער צו פארשטיין, אז דאס מיינט צו זאגן: "מִי אֵלֶּה לִהְיוֹת שֶׁלָּךְ".

אבער למעשה איז אויך דער לשון נאכנישט גענוג קלאר, און מען דארף עס נאך אלץ ערקלערן. אבער אין אמת'ן, איז דער עיקר פראגע פון עשו נישט געווען סתם בלויז צו פרענג 'וואר זענען די פרויען און די קינדער', ווייל דאס האט ער שוין פארשטאנען פון זיך אליין, אז די מענטשן וואס גייען נאנט צוזאמען מיט יעקב, זענען דאך זיינע פרויען און זיינע קינדער. - נאר זיין עיקר פראגע איז געווען, מִי אֵלֶּה **'לָּךְ'**, דאס מיינט, וואר פון זיי איז דער עיקר אין דיינע אויגן, לִהְיוֹת 'לָּךְ', אז דו זאלסט עס האבן - די פרויען אדער די קינדער.

ווייל עס זענען דא אזעלכע מענטשן וואס האבן חתונה מיט פרויען צוליב זייער שיינקייט אדער צוליב זייער פארמעגן א.ד.ג., און די קינדער זענען בלויז א טפל אנטקעגן איר... אבער די ריכטיגע וועג איז פארקערט, ווייל דער עיקר פון די מצוה איז (בראשית א, כח) "פְּרוּ וּרְבוּ", די הייליגע און ריינע קינדערלעך זענען דער עיקר תכלית.

דעריבער, וועלן עשו האט געזען די פרויען, און צוזאמען מיט זיי האט ער געזען די לעבטיגע קינדער, האט ער געפרעגט "מִי אֵלֶּה **לָּךְ**"? וועלנדיג פרעגן, וואס איז דיין עיקר כוונה "לִהְיוֹת **שֶׁלָּךְ**", וואס איז דיין עיקר ציל, די פרויען אדער די קינדער?

דערויף איז געקומען די פעסטע ענטפער פון יעקב אבינו עליו השלום, **"הַיְלָדִים אֲשֶׁר חָנַן אֱלֹקִים אֶת עַבְדֶּךָ"**! - דער עיקר ציל ביי מיר זענען די קינדערלעך, זֶרַע בֶּרֶךְ ה', די שִׁבְטֵי קָהּ עֲדוּת לְיִשְׂרָאֵל! דאס איז מיין עיקר תכלית, סיי מיינס און סיי פון די הייליגע אמהות, אויפצושטעלן צוועלף שבטי ישראל בקדושה ובטהרה, אזוי ווי עס דער רצון פונעם אויבערשטן וואס ער האט אונז זיי געשאנקען, און אונזער רצון און ציל איז אויפצושטעלן דאס אידישע הויזגעזינד אויף אייביגע דורות (דברי מנחם).

***

יענעם ערב שבת אין שטעטל וואס איז געווען נאנט צו די גרויסע און באוואוסטע שטאט קאוונא, איז געווען מער ענדליך צו 'תשעה באב', רחמנא ליצלן, יעדער האט געקלאגט און געווייגט, און די געשריי האט דערגרייכט עד לב שמים. - די בייזווי‌ליגע קאזאקן, די קינדער־כאפער, וואס זענען געקומען מיטן שרעקליכן שליחות פונעם צאר, דער קעניג פון רוסלאנד, דורך זיין שרעקליכע גזירה, האבן זיך ארויסגעלאזט יענעם טאג אויפן קליינעם און רואיגן שטעטל, אין באגלייטונג פון צענדליגע באוואפנטע סאלדאטן, און האבן ארומגערינגלט די שטעטל פון אלע זייטן, כדי קיינער זאל זיך נישט דערוואגן צו אנטלויפן!

לויט די רשימות וואס זיי האבן געהאלטן אין זייערע הענט, האבן די סאלדאטן אנגעהויבן דורכצוגיין איין הויז נאכן אנדערן, מיט גרויס פונקטליכקייט, און האבן זיך ענומען זוכן די קינדער וואס זענען געשטאנען אין זייערע ליסטעס. - זיי האבן גוט געוואוסט אז אין יענע שעות, פאר די שבת קודש קומט אריין, וואלטן אלע קינדער זיך געדארפט געפינען אינדערהיים!

נישט אומזיסט האבן זיי זיך אויסגעקליבן אט די שעה, כדי צו איבערראשן די איינוואוינער פונעם שטעטל!

- דאס איז געווען אין די צייטן פון די שווערע גזירה, באוואוסט אלץ די **'גזירת הקאנטאניסטן'**, וועלכע קליינע קינדער, בלויז אבט, ניין אדער צען יאר אלט, זענען פארכאפט געווארן באזונדריות פון די שויס פון זייערע עלטערן דורך די סאלדאטן פונעם צאר, און זענען רעקרוטירט געווארן צו די מיליטער פונעם קייסער, פאר **פינף און צוואנציג יאר!!!**

דורכאויס אט די יארן האבן זיי געמאכט די ארימע קינדער 'פארגעסן' זייער גאנצע פארגאנגענהייט, און זיי האבן אויסגעריסן פון זיי זייער גאנצע אידישקייט, און האבן זיי געשטעלט פאר גרויסע סכנות בגוף ובנפש, דאס איז ממש געווען א **'גזירת שמד'**! ירחם ה'.

אין אלע הייזער פונעם שטעטל איז געווארן חושך ואפילה. די מאמעס פון די קליינע פארכאפטע קינדער האבן געשריגן ווי אין געוויינט מיט ביטערע קולות, און זייערע געשרייען האט זיך אויסגעמישט מיט די קולות פון די רשעות'דיגע קאזאקן, וועלכע זענען נישט גרייט געווען צו פארציכטן אפילו אן איינציגער 'נאמען' וואס איז געשטאנען אין זייערע רשימות.

ביים ענדע פון די גאנצע מהומה, זענען געשטאנען פארזאמלט אין צענטער פון שטאט ארום **דריי הונדערט** אידישע קינדער, תינוקות של בית רבן, קדושים וטהורים, גרייט פארשיקט צו ווערן דורך די פילע וועגענער וואס האבן געווארט פאר זיי, און געפירט ווערן אונטער א שווערע וואַך צום הויפטשטאט פעטערבורג.

דארט האבן זיי לויטן פלאן געדארפט דורכגיין פילע אונטערזוכונגען, און אריבערגעפירט ווערן, יעדער קינד באזונדער, צו א גוי'אישע דארף, וואו די קאנטאניסטן זענען 'ערציונגן' געווארן פונדאסניי, דורך די גוי'אישע דארפסלייט, וויסנדיג אז זיי וועלן באקומען א גוטן באלוינונג פון די רעגירונג... און אזוי וועלן די קינדער פארוואנדלט ווערן אין געטריי‌ע סאלדאטן פונעם צאר וואס זענען גרייט אים צו דינען פאר יעדן פרייז!

דער זון האט שוין געהאלטן ביים אונטערגיין, ביז א קורצע צייט וועט שוין די שבת המלכה אויסשפרייטן אירע פליגלען איבערן שטעטל. די ראשי הקהל וועלכע זענען געווען זייער באזארגט פון אזא שרעקליכע חילול שבת פון הונדערטער אידישע קינדער, זענען ארומגעלאפן די גאנצע צייט אהין און אהער, ביז עס איז זיי געלונגען נאך גרויס שתדלנות און שוחד צו ווייניגסטנס 'אפשטופן' די גזירה, און איבערערעדן די הויפט קאמאנדירן צו ווארטן ביז נאך שבת, און זיי וועלן נישט ארויסנעמען די קינדער מיט חילול שבת בפרהסיא! - וויבאלד אזא נסיעה וועט אוודאי צוברענגען אז די קינדער זאלן זיך קעגנשטעלן, און זיי זענען אימשטאנד צו ווידערשפעניגן און שווערמאכן די אויפגאבע גלייך ביים אנהייב.

די קינדער זענען גלייך פארזאמלט געווארן אינעם גרויסן בית המדרש אין די שטאט, וואס איז אויפאמאל פארוואנדלט געווארן אין א פעסטונג! אויפן קלייד פון יעדן איינעם פון די קינדער האבן די סאלדאטן צוגעטשעפעט א ספעציעלע 'לאטע' מיט א 'נומער' דערויף. דערביי האבן די סאלדאטן קלארגעמאכט עטליכע מאל, אז אפילו אויב בלויז איין קינד וועט פעלן, וועלן זיי זיך נישט צוריקהאלטן פון הרג'נען יעדן איינעם! רחמנא לישזבן.

אזוי זענען די קינדער געבליבן אין בית המדרש דורכאויס דעם גאנצן שבת, וואו די סאלדאטן האבן זיי שווער באוואכט.

א באהאלטענע כוונה האבן די ראשי הקהל געהאט, מיטן אפשטופן די גזירה ביז מוצאי שבת. דערביי האבן זיי גע‌וואלט 'פארדינען' נאך צייט, צו קענען טרעפן עצות און אויסטראכטן מיטלען, וויאזוי זיי וועלן מעגליך קענען ראטעוון די קינדער טראץ אלעס, און אויב נישט אלע קינדער, איז ווייניגסטנס א טייל פון זיי.

***

גלייך נאך קבלת שבת און מעריב, וואס דער גאנצער קהל הקדוש האט געדאוונט אינאיינעם מיט די פארכאפטע קינדער, און נאכן זאגן הארציגע קאפיטלער תהלים מיט שרעקליכע בכיות פארן אב הרחמים, צו שפאלטן די שערי שמים, און ראטעוון די קינדער פון די שרעקליכע גזירה. - האבן זיך די ראשי הקהל פארזאמלט אינעם הויז פונעם רב פון די שטעטל, וועלנדיג טרעפן אן עצה און השתדלות וויאזוי זיי וועלן קענען ראטעוון די קינדער.

די החלטה וואס איז ארויסגעגעבן געווארן נאך די אסיפה איז געווען, אז עס איז דא איינער וואס וועט מעגליך קענען זיין א גוטער שליח זיי צו העלפן, און דאס איז געווען הגאון הגדול **'רבי יצחק אלחנן ספעקטאר' זצ"ל**, דער רב פון די דערנעבנדיגע שטאט **קאוונא**, וועלכער איז באוואוסט געווען אלץ איינער פון די גדולי הדור, און אויסער זיין געוואלדיגע און באוואוסטע חכמה, האט ער אויך געהאט פארבינדונגען אינעם קעניגליכן הויף, און דעריבער איז באשלאסן געווארן אז מען מוז זיך דורכרעדן מיט אים און באקומען פון אים אן עצה וואס צו טון.

דער רב פון שטאט האט גע'פסק'נט אז דאס איז א פאל פון פיקוח נפש, און דעריבער איז מען געצוואונגען צו מחלל שבת זיין, און מען זאל זיך שוין אום ליל שבת קודש, ארויסלאזן אין וועג קיין קאוונא, צוליב די גזירת שמד וואס שוועבט העבער די לעבטיגע קינדער. - די אויסדערוועלטע עסקנים זענען גלייך ארויפגעגאנגען אויפן וואגן, און די פערד האבן געמומען גאלאפירן מיט גרויס שנעלקייט קיין קאוונא.

ווען דער גאון און צדיק פון קאוונא האט געהערט איבער די שרעקליכע צרה אין וועלכע זיינע אידישע ברידער פונעם שטעטל געפינען זיך, האט ער געהייסן די עסקנים אז זיי זאלן שוין ארויספארן צו א געוויסע רייכע פרוי מיטן נאמען 'חנה', וועלכע וואוינט אין די און די שטאט, און מען זאל פאדערן פון איר אין זיין נאמען אז זי זאל זיך שוין יעצט אויפהייבן, בעצם יום השבת, און זי זאל פארן צום פאלאץ פונעם **'הויפט גיבערנאטאר'**, וועלכער איז געשטעלט פונעם צאר אויסצופירן די גזירה אינעם גאנצן געגנט, און זי זאל זיך פראבירן בעטן ביי אים אז ער זאל פריי־לאזן די קינדער פון יענעם שטעטל פון די גזירה. מעגליך וועט איר געלונגען זיך איינצובעטן ביי אים אז ער זאל מבטל זיין די גזירה, אדער ווייניגסטנס עס צו פארלייכטערן.

און רבי יצחק אלחנן האט אויסגעפירט, אז ער בעט זיי אז זיי זאלן זאגן פאר די רייכע פרוי די צדיקת אין זיין נאמען, אז אלץ שבר דערפאר וואס זי פארט יעצט און טוט שתדלנות צו ראטעוון די

קינדער בעצם יום השבת, איז ער איר מבטיח אריכות ימים ושנים!
[זי האט ווירקליך שטארק מאריך ימים געווען, און האט דערלעבט די עלטער פון **זיבן און נייניציג יאר**, מיט געזונט און גליק און מיט רוב נחת, אזוי ווי דער צדיק האט איר צוגעזאגט].
***
ווען די גביר'טע חנה האט געהערט דעם באפעל פונעם רב, האט זי זיך אנגעגארטלט מיט קוראזש, און האט זיך גלייך אריסגעלאזט צוזאמען מיט די עסקנים אויף א שנעלע רייזע צו די שטאט פונעם הויפט גובערנאטאר פונעם גאנצן אומגעגנט, און זי האט פארלאנגט א דרינגענדע אודיענץ ביים גובערנאטאר. לכבודה פון די חשוב'ע פרוי, וועלכע איז געווען איינס פון די באוואוסטע עשירים אין רוסלאנד, האט דער גובערנאטאר צוגעשטימט איר גלייך אויפצונעמען, טראצדעם וואס מען האט דאס נישט באשטעלט עטליכע חדשים פריער, כמנהג המקום.
ווען די גביר'טע איז אריינגעקומען צום גובערנאטאר און האט געלאזט הערן דעם וויכטיגן ענין, וואס האט איר געצוואונגען אהערצוקומען אינמיטן שבת קודש, האט איר דער גובערנאטאר פלוצלונג געזאגט: קוק זיך גוט איין אין מיין פנים, צי דערקענסטו מיר?
ניין! האט די גביר'טע געענטפערט, דיין געזיכט איז מיר נישט באקאנט!
ווידעראמאל האט דער גובערנאטאר פראבירט איר צו בעטן: פראביר זיך נאכאמאל צו דערמאנען, מעגליך געדענקסטו מיר יא?
ניין! האט די פרוי צום צווייטן מאל געענטפערט. איך קען זיך נישט דערמאנען קיין שום פאל וואס איך האב דיר אמאל געזען פריער!
האט דער גובערנאטאר געזאגט: אויב אזוי, וועל איך דיר דערמאנען!
***
דאס איז געווען צוריק מיט אסאך יארן, האט דער גובערנאטאר אנגעהויבן צו דערציילן, ווען דו ביסט נאך געווען א קליינע מיידל!
ווייסטו וואר מיין טאטע איז געווען? – האט דער גובערנאטאר ווייטער געזאגט – דאס איז דאך געווען דער לאנגיריגער שותף פון דיין טאטע אין זייערע גרויסע געשעפטן. און ווי נאר דער גובערנאטאר האט געזאגט דער נאמען פון זיין טאטע, האט זיך חנה גוט דערמאנט דער נאמען פון דער שותף, מיט וועמען איר טאטע האט לאנגע יארן געטון געשעפטן צוזאמען.
אין יענע יארן, האט דער גובערנאטאר ווייטער דערציילט, בין איך געווען א געלונגענער יונג, און איך האב נישט געוואלט בלייבן ווייטער אינעם קליינעם דערפל, וואו איך האב נישט געקענט ווייטער שטודירן און מאכן פארשריט לויט מיין ווילן. איך האב ענדערש געוואלט פארן צו די גרויסע שטעט זיך צו אויסבילדן אין די גרויסע אוניווערזיטעטן. אבער מיין טאטע האט אויף קיין פאל נישט געוואלט הערן פון דעם, וויבאלד ער האט מורא געהאט צו מיר שיקן ווייט פונדערהיים, און ער האט מיר געהאלטן אין איין זאגן: מיין טאטע איז דאך געווען א פשוט'ער דארפסמאן... אויך איך בין איך א פשוט'ער דארפסמאן... און אויך דו וועסט זיין א פשוט'ער דארפסמאן... דו ביסט גארנישט אנדערש פון אלע אנדערע משפחה מיטגלידער וואס האבן געווואוינט אינאיינעם אינעם קליינעם דארף, פיין און געשמאק! איז פארוואס דארפסטו

אליין פארלאזן די משפחה, און פארן ווייט אוועק? איינמאל, אינמיטן א זיצונג וואס מיין טאטע איז געזעצן מיט דיין טאטע צוליב זייער געשעפטן, בין איך אריינגעגאנגען דארט מיט א שטורעם, און איך האב אנגעהויבן צו ווייזן און זיך צו בעטן ביי מיין טאטע אז ער זאל מיר לאזן פארן. איך האב זיך אויך געבעטן ביי דיין טאטן, אז ער זאל צוריקגעבן מיין טאטע אז ער זאל מיר לאזן גיין שטודירן, אבער גארנישט האט געהאלפן. מיין טאטע איז געבליבן פעסט אנטשלאסן!
דו חנה, וואס דו ביסט נאך דעמאלטס געווען א קליין קינד, ווען דו האסט געזען מיינע בכיות און מיינע טרערן, ביסטו צוגעגאנגען צו דיין רחמנות'דיגער טאטע און דו האסט גערעדט צו אים און זיך געבעטן צו אים, זאגנדיג: זע נאר ווי דער קינד ווייזט, און ווי שטארק ער גלוסט זיך אריסצולאזן שטודירן, פארוואס זאל מען אים נישט לאזן טון וואס ער שטרעבט, ער וויל דאך נישט טון קיין שלעכטס, ער ווייל נאר פארן שטודירן!
אזוי האסטו זיך געבעטן איינמאל און נאכאמאל, און דיין טאטע האט איבערגערעדט מיין טאטע אז ער זאל אננעמען דיינע ווערטער, ביז ענדליך איז די הארץ פון מיין טאטע ווייך געווארן, און ער האט מיר צוליב געטון, און מיר געשיקט שטודירן אין די גרויסע אוניווערזיטעטן אין פעטערבורג, וואו איך האב שטארק מצליח געווען אין מיינע לערנונגען, שטאפל נאך שטאפל, ביז איך בין דא געווארן דער גרויסער גובערנאטאר!
חנה די גביר'טע, האט זיך ווירקליך דערמאנט דעם גאנצן געשעענש, ווי זי האט געהאלפן דעם קינד – וועלכער איז היינט דער גובערנאטאר – צו קענען גיין שטודירן ווי זיין ווילן.
***
דעריבער! האט דער גובערנאטאר פלוצלונג געגעבן א שטארקע קלאפ אויף זיין טיש – אלץ א צייכן פון דאנקבארקייט דערפאר וואס דו האסט דיך נישט פארהוילן פון מיין געווין און מיינע טרערן, וועל איך זיך אויך נישט פארהוילן פון די געווינען און די טרערן פון די געטרייע מאמעס פון די יונגע קינדער, **און דיין פארלאנג איז אנגענומען!!!**
אויפן ארט, האט דער גובערנאטאר ארויסגעגעבן א באפעל, אונטערגעשריבן און געזיגלט מיט זיין אייגענעם סטעמפל, אין וועלכע ער באפעלט אז מען זאל שוין באפרייען אלע דריי הונדערט קינדער וואס זענען פארזאמלט געווארן אינעם שטעטל, און זיי לאזן גיין, און מער קיינמאל זיך נישט צוריקקערן צו יענעם שטעטל!
חנה די גביר'טע האט זיך באדאנקט פארן גובערנאטאר פון טיפן הארצן, און זיי האבן זיך שנעל ארויסגעלאזט אין גאלאפ אין שטאט אריין. די שעות זענען שנעל דורכגעפלויגן, און די שבת קודש האט שוין געהאלטן ביים ארויסגיין. אין א קורצע צייט וועט די זון אונטערגיין, און גלייך נאך שבת קודש האבן די קינדער שוין געהאלטן ביים פארשיקט ווערן צום שרעקליכן אורטייל!
די רייזנדע האבן הארציג מתפלל געווען צום אויבערשטן, אז זיי זאלן נאך אניאגן אנצוקומען אין שטעטל איידער די קינדער ווערן ארויסגעשיקט ווערן אויפן שרעקליכן וועג, זיי האבן גאלאפירט אן אפשטעל! ווען זיי זענען אנגעקומען אין צענטער פונעם שטעטל, זענען שוין אלע קינדער געזעצן אויסגע'שורה'ט אויף די וועגענער, ווייזענדיג און דערציטערט מיט גרויס ביטערניש, ווען זייערע מאמעס שרייען און קלאגן נאך זיי עד לב שמים, וַתַּעַל שַׁוְעָתָם אֶל הָאֱלֹקִים!
***
האלט! – האט זיך פלוצלונג געהערט א געשריי אינעם גאנצן פלאץ. די גביר'טע חנה איז שנעל צוגעלאפן צום הויפט קאמאנדיר, פאבענדיג מיטן קעניגליכן באפעל וואס זי האט געהאלטן אין האנט!
ווען דער קאמאנדיר האט דורכגעליינט דעם באפעל, איז ער געבליבן שטיין פארוואונדערט און ערשטוינט. ער האט נאך קיינמאל נישט באקומען אזא סארט באפעל! אפשטעלן די גזירה, נאך אזא שטארקע הצלחה?!
אין אנהייב האט ער פראבירט טענה'ן אז דאס איז א געפעלשטע דאקומענט! וויאזוי איז דער מעגליך דאס אהערצושטעלן אזוי שנעל, אז דער גובערנאטאר זאל אזוי שנעל אהערשיקן א בריוו? אבער ווען ער האט געזען דעם אונטערשריפט מיטן זיגל פונעם גובערנאטאר אויפן דאקומענט, שוואַרץ אויף ווייס, האט ער קיין אנדערע ברירה נישט געהאט. ער האט גוט געווואוסט אז אויב ער וועט נישט פאלגן דעם באפעל פונעם גובערנאטאר, וועט ער הארב באשטראפט ווערן!
ער האט גלייך באפוילן אלע סאלדאטן אז מען זאל גלייך באפרייען אלע קינדער, און ער האט גלייך פארלאזט דעם שטעטל צוזאמען מיט זיין גאנצע גרופע, און ליהודים היתה אורה ושמחה! די קינדער זענען געשטיגן אין תורה, עבודה וגמילות חסדים בקדושה וטהרה, לשם ולתפארת בית ישראל!
הַיְלָדִים אֲשֶׁר חָנַן אֱלֹקִים אֶת עַבְדֶּךָ!

די ספעציעלע טעלעפאן ליניע צו באשטעלן די ספרים פון 'מכון טיב'
פון הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
0733-22-76-09 קלינגט אריין באשטעלט דעליווערי פריי פון אפצאל - ביז צו אייער שטוב!
מכון טיב